

Ojczysty - dodaj do ulubionych / Ciekawostki językowe

POWTYKAĆ PATYKI

O J C Z Y S T Y – D O D A J
D O U L U B I O N Y C H

PATYK – ‘kijek, suchy pręcik, cienkie drewnienko’ – to pierwotnie ‘coś, co się gdzieś wtyka’. Podobieństwo brzmieniowe PATYKÓW i WTYKANIA jest nieprzypadkowe. Cała, liczna rodzina wyrazowa, do której należą takie czasowniki, jak WTYKAĆ, UTYKAĆ, ZATYKAĆ czy DOTYKAĆ, a także rzeczownik PATYK (i wiele innych, np. STYK, PRZYTYK, TYCZKA, POTYCZKA), ma wspólnego praprzodka: prasłowiański czasownik *tykati o bardzo ogólnym znaczeniu, które można by ująć słowami ‘wykonywać czymś ruch przed siebie i w głąb’, czyli ‘dotykać, trącać, poruszać, stukać, wbijać, wpychać’. Bezpośrednim kontynuantem prasłowiańskiego *tykati jest czasownik TYKAĆ (ale tylko w znaczeniu ‘dotykać, dosięgać’, a nie ‘cykać’ czy ‘mówić komuś ty’). Czasownik *tykati okazał się ogromnie płodny: łącząc się z przeróżnymi przedrostkami, stworzył wiele czasowników, które następnie stały się podstawami kolejnych czasowników, a także rzeczowników – tak też wygląda językowa historia rzeczownika PATYK: *tykati > *potykati (dawne potykać, czyli wtykać, zatykać – dzisiaj tylko powtykać) > *patykъ (ze wzdłużeniem ō > a).